

1864

אד *

פרוטוקול מס. 126/ב'

מישיבת ועדת הכספים

התקיימה ביום ב', ט' בתמוז, תשי"ז - 8.7.57 בשעה 10.45

נ ר כ ה י ם

- חברי הוועדה: היו"ר י. גורי
 י. אפרתי
 י. נדר
 א. בהיר
 ש. דיין
 א. הרצפלד
 ס. חזני
 ז. סוזאייב
 י. ספיר
 ס. קלמר
 י. קרבמן

סוזאנים: סר זבני - החשב הכללי

סר שרף - הממונה על הכנסות המדינה

סר הניג - מטעם משרד האוצר

ד"ר קיטרון - מטעם משרד המשפטים.

סדר-היום: חוק המילווה לשיכון עולים, תשי"ז - 1957;

חוק הארנונה לפיצוי נזקי מלחמה (תיקון)
תשי"ז ח 1957;

חוק המכס, הבלו ומס הקניה (ביטול פטור
מיוחד) תשי"ז - 1957.

== - - - - - ==

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

אני מכבד בקימה את זכרו של אליעזר הופיין.

(חברי הוועדה מכבדים בקימה את זכרו של אליעזר הופיין)

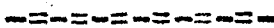
היו"ר י. גורי: ברצוני להוסיף מלים נוספות. בדמותו של אליעזר הופיין הסתלקה אישיות בולטת מעל במת החיים הציבוריים שלנו. ביהוד נתלדל נופה הכלכלי של הארץ.

ראשיתו עוד בעליה השניה. ומאז ועד שנותיו האחרונות,
כמעט תמיד יובל שנים, פעל ללא לאות כאחד הבונים הראשיים של כלכלתנו
לפני קום המדינה ולאחריה.

דיבורו היה אטי, כאילו סונה וסופר; אך קצב מעשיו
היה רב. לא אמנה מעשיו, הרי הם כתובים בתולדות הישוב החדש בארץ
וחרותים בזכרונם של כל אלה שפעלו יחד עם המנוח בבנין המשק והכלכלה
בישראל.

פגישותי אני עם המנוח היו מעטות, אך כל פגישה
עמו חיזקה בי את רגש הכבוד וההערכה לאדם, אשר נוסף על השכלתו הכלכלית
הרחבה ובקיאותו הרבה בענייני המשק והכלכלה בארץ, מיזג בתוכו כמה
סגולות יקרות-ערך, יושר לב, יושר מחשבה, מוח צלול בעל כושר אנליטי
חריף וחריצה עמוקה ויסודית לכל ענין שעסק בו. אם נוסיף על כל אלה -
כושר עבודה עצום ומסירותו הגדולה לענייני המשק בהם - הרי לפנינו
סוד השפעתו של האיש על כל אלה שבאו עמו במגע, וסוד האוטוריטה שרכש
לעצמו גם בישוב במדינה ומחוצה לה. אף על פי שהאיש מעולם לא נדחק
לעמדות ראשיות, הוא רשם בתולדות הישוב דפים בעלי ערך, מחוץ למסגרת
עבודתו העיקרית בשדה הכלכלה, וביחוד הוא הראה את מסירותו הגדולה
וכוח עבודתו בעת צרה לישוב.

יהא זכרו ברוך.

י. בדר: אני מבקש רשות דיבור לסדר. קודם כל אנקש להעמיד
לסדר-היום של אחת מישיבות הוועדה בזמן המתאים
מחדש את ענין המכס המוטל על בכסי עולים. קבלתי מכתב מהסתדרות עולי
פולין והונגריה, בצירוף העתק מכתב שהם שלחו למנהל המכס, ומכתב זה מגלה,
שדוקא עולים הבאים מאירופה המזרחית הם מקופחים על-ידי תקנות המכס לגבי
עולים חדשים. ובמה הקיפוח? בדרך-כלל עולים אלה אינם יכולים להוציא
חפצים בעלי ערך מארצות מוצאם, אלא בחשאי ובאופן בלתי-חוקי. חלק מהנכסים
שהם מביאים ארצה מוצאם לא מפולין או הונגריה אלא מאוסטריה, או ארץ
מעבר אחרת. לפי התקנות, הם חייבים לשלם עבור חפצים אלה מכס. שאר
העניינים כתובים במכתב.

(היו"ר קורא את מכתבה של הסתדרות עולי פולין והונגריה)

היו"ר י. גורדי: אני מבין שבעקבות המכתב, אתה מביא לפנינו שאלה
מסוימת. לזה יש דרך רגילה: אני אעביר את המכתב
למנהל המכס ושאל אותו מה היא תגובתו על כך. אם הוא יגיב באופן חיובי -
הענין נתסיים; אם לאו - נוכל להזמין אותו לישיבה. אבל בנוסח המקורי
שלך, יש לי הרושם שאתה מבקש להעמיד את כל הבעיה לדיון מחדש. האם אתה
מבקש לטפל בענין מסויים?

י. בדר: אני מציע לדון בענין המסויים הזה.

ז. סוזאייב: כאשר תפנה למנהל המכס, הייתי מציע לשאול אותו,
האם התעוררו בעיות אחרות הנוגעות לזרם העליה
החדש שבא ביחוד מארצות אירופה, בקשר לתקנות הקיימות. אני הבינתי
ממנו, שיש מקום לשיחה בנדון בינו לבין ועדת הכספים. אני מציע להוסיף
במכתב את הפרט הזה בקשר למסגרת התקנות, מה היא מאפשרת למנהל המכס.

היו"ר י. גורדי: יפה יעצת. אני אכתוב מכתב זה למנהל המכס
ואוסיף את הפרט שהזכיר חבר-הכנסת סוזאייב.

חוק הארנונה לפיצוי נזקי מלחמה (תיקון) תשי"ז - 1957

היו"ר י. גורנין:

אבקש את חבר-הכנסת דיין להביא את סיכומי ועדת המשנה לחוק הארנונה לפיצוי נזקי מלחמה. עד כמה שידוע לי, הוועדה סיכמה ללא חילוקי-דעות ואנו יכולים לאשר את החוק.

ש. דיין:

ועדת המשנה ישבה בישיבה ראשונה והספיקה לברר רק את התיקון הזה.

וגלה הם התיקונים שהכניסה ועדת המשנה:

בסעיף 2 - סעיף זה בחוק העיקרי קובע כי מסק חקלאי שתקופת קיומו אינה עולה על חמש שנים ושטחו קטן מסקום ישוב ותיק הוא למעלה מ-3 ק"מ, יהנה ממנחה של 50% בשיעורי הארנונה. הצעת החוק בנה להוסיף כי הקלה זו תינתן גם למסק חקלאי שאינו מרוחק שלושה ק"מ מסקום ישוב ותיק, בתנאי שמסק זה הוא מסק ספר.

החוק הציע לרשות כמסק ספר, מסק שטחו קטן מגבול המדינה הוא פחות משני ק"מ. ועדת המשנה הגיעה לכלל דעה כי בהתחשב באופי המיוחד של גבולות המדינה, עלול קנה המידה המוצע להיות שרירותי במקרים לא מעטים. משום כך היא מציעה ללכת בדרך בה הלכה כבר בחוקים אחרים, ולקבוע רשימה שמית של משקים חקלאיים הזכאים להנחה. רשימה זו תוגש על-ידי שר האוצר ותהיה טעונה אישור מצד ועדת הכספים. יש לנו שתי רשימות הקשורות לזה, והוועדה תקח את הרשימות הללו ותעבור עליהן ותברוק את הדברים.

כמו כן החליטה ועדת המשנה להמשיך ולדרוש בשאלות הכלליות של חוק הארנונה. הפלצות ועדת המשנה - במידה שתאושרנה על-ידי מליאת הוועדה - תועברנה לשר האוצר לקראת התיקונים המקיפים שהוא עומד להציע לכנסת בענין מסי הרכוש מארנונה.

היות ולא היו הסתייגויות, נראה לי שאין לוועדה אלא לאשר את הדברים.

היו"ר י. גורנין:

האם לא יהיה נכון לומר, שהוותק של המסק, מידת הימצאו על גבול ומספר, מרוקו טיפוסיים אחרים - כל אלה ישמשו קו-מנחה לוועדה לקבוע את הרשימה השמית?

ש. דיין:

ישנם משקים שהם קרובים למסק ותיק, אף על פי כן הם סובלים מהסתבכויות. המסק הוותיק איננו יכול לעזור להם במקרה זה. בדרך-כלל הוטרו מהחוק סיסני ההיכר. הוועדה תחליט לבני כל מקום ומקום.

היו"ר י. גורנין:

אף אם זוהי דעתה של הוועדה שלא צריכים לקבוע עקרונות, אלא הוועדה תאשר רשימה שמית - נדמה לי שהוועדה צריכה להודיע מעל במת הכנסת מה יהיה הקו המנחה. צריך להירשם בפרוטוקול, מבלי להתקשר לבוסחאות נוקשות, שלוועדה יהיה קו שידריך אותה. סבורני שאין זה בריא לקבוע כלל, שהוועדה תקבע רשימה שמית.

ס. חזני:

צריך להימנע משהו מעל במת הכנסת, בתקנות או בתוספת לחוק, שתפרסט רשימה שמית, קרבת לגבול מבחינה גיאוגרפית, מבלי לנקוב במספר הק"מ ומידת התדירות של פגיעות על-ידי ססתננים. ענין הוותק נשאר בחוק.

ז. סוגיית ב:

אני מבקש לדחות את ההחלטה למחר בבוקר כדי לתת לי אפשרות להתייעץ. ברמה לי שהעניין של ביוצאים מן הכלל בחקיקה שלנו צריך לשמש נושא לשיחה כללית. אין מצלנו חוק בו אין מרבית ביוצאים מן הכלל. אני מתגר לעצמי, שאותו ישוב המובל מבזל ושוד - המדינה צריכה לבוא לעזרתו בין כה וכה, ההנחה בחשלוס מס ארנונה איננה מספיקה. כן אני מנגד להצעה להשאיר לוועדת הכספים את אישור והכנת רשימת הישובים.

י. הפרתי:

בחוק זה היה סעיף בדבר פטור עבור רכוש שערכו עד 500 לירות.

ש. דיין:

החלטנו על פטור כזה.

ש. בזק:

כיוון שחוק זה מדבר על מקרים שקרו בעבר ונותן להם תוקף רטרואקטיבי, החליטה הוועדה לחלק את הדיון לשניים: לאשר את התיקון שהאוצר מציע, וגם להמשיך בדיון על תיקונים כלליים, כולל בעיה זו.

הי"ר י. גורי:

כיוון שהוחלט לדחות את ההכרעה, נדון גם בשאלה זו מחר.

הוחלט: לדחות למחר את ההצבעה על החוק.

חוק המילואה לשיכון עולים, תשי"ז - 1957.

מר זנגי:

בישיבה הקודמת נאשר דגו על החוק נשמעו כמה הערות וגם אנו מצדנו הצענו כמה חיקונים שביקשנו להכניסם.

בסעיף 19 - הסכמו לזכות המרה בכיוון הפוך. היינו - גם דוכש אגירת צמודת מדד יהיה רשאי להסירה באגרת הצמודה לשער הדולר.

בסעיף 25 שינינו את הפרסים. הוצע שיהיה פרס אחד גדול במשך השנה של 50,000 לירות. הכנסנו אגרת פרס כזו ובהתאם לכך הקטנו את הפרסים האחרים.

לפי סעיף 34 אגרת איננה ניתנת להעברה בלא לאחר תום ששה חדשים. הוא הדין לגבי סעיף 35.

בסעיף 37 הוספנו במפורש את בנק הדאר.

בסעיף 40 תקנו את הנוסח והוא יהיה: "תשא את חותם חתימתו של שר האוצר ושל החשב הכללי".

בסעיף 41 הוספנו את אגרות הפרס.

כן אנו מבקשים להכניס תיקון בסעיף 38. לכתחילה על אגרות נושאות רבית קבענו הנחה של 2%. על אגרות חסכון נשלט בוודאי עמלה קטנה מאד - מכסיסום 1/2 אחוז. השאלה התעוררה לגבי אגרות פרס. לגבי אגרות פרס יש ספק אם נוכל להפיצן ב-2%. אני מציע לנסח את הסעיף בהתאם לכך, כי אגרות פרס לא נוכל להפיצן ב-2%.

ד"ר קיסרנו:

אנו נמצאים בנסח לוועדה.

א.ד.

היו"ר י. גורי:

המדובר הוא בארבעה תיקונים, פרט לענין האחרון, המוצעים עכשיו בעקבות הדיון בוועדה. התיקון הראשון הוא, שחופש הבחירה יהיה בשני כיוונים במשך תקופה מסוימת, רוכש האיגרות יוכל להמיר את הצמידות מערך הדולר למדד ולהיפרך, בשני כיוונים, בנוסף המקורי, חופש הבחירה יהיה בכיוון אחד בלבד, זה היה רצונה של הוועדה, והסעיף תוקן בהתאם לכך.

התיקון השני הוא לאו דוקא על דעת כל חברי הוועדה. אני למשל הייתי בדעה שהעלאת הפרס מ-30 אלף ל-50 אלף לא תרבה רוכשים, רוב הוועדה הביע רצונו שייקבע גם פרס של 50 אלף, ובהתאם לכך צריך היה להקטין את שאר הפרסים.

לפי סעיפים 34-35 אפשר היה לקבל רביית, אפילו אפסית, גם אם האיגרת תוחזר לפני תום ששה חדשים. לפי הנוסח המתוקן מי שמחזיר איגרת לפני תום ששה חדשים מיום רכישתה - יקבל רק את התמורה.

י. בדר:

כאן כתוב שהוא לא יוכל להחליף.

היו"ר י. גורי:

יכול להיות שהנוסח איננו הולם את הכוונה. מכאן ואילך הוא יוכל לקבל רביית, לפי התוספת שצורפה, וגם לשלם באמצעות איגרת זו כל מס ותשלום חובה המגיע למדינה.

התיקון הרביעי נוגע להכללת בנק הדואר, שאיננו בנק לפי משטעות בנק החוק בנק ישראל. בנק הדואר ייכלל ברשימת הבנקים שדינם יהיה לסעיף זה כדין מוסד בנקאי.

מר זבגי:

לפי הצעת החוק לא היה ברור מה דינו של אדם הרוצה להחזיר את האיגרת לפני תום ששה חדשים, האם הוא בכלל יוכל לקבל את התמורה. אנו רוצים להבהיר, שהוא לא יוכל להחזיר לפני ששה חדשים.

ד"ר קיטרון:

אני מבקש שנוסח סעיף 35 יותאם לנוסח של 34 וייאמר בו: ... לפני סועד פדיונה, אולם לפני תום ששה חדשים.

היו"ר י. גורי:

הכוונה ברורה והנוסח הולם את הכוונה, אלא שהוא לא כל-כך מלוטש. אני מציע לומר: ..

תוחזר לשם סילוקה.

אני מציע כי ייאמר: תתקבל על-ידי אוצר

המדינה בסכום כולל קרן ורביית.

ההצעה בתקבלה

מר זבגי:

הנוסח המתוקן לסעיף 38 יהיה כדלקמן:

שר האוצר רשאי לשלם למוסדות בנקאיים עמלה בעד בעד הפצת איגרות חוב בסכום מסוים או בעד ערבות להפצה כזו, ובלבד שסך כל העמלה ששר האוצר ישלם לפי סעיף זה לא יעלה על 2% מסך כל הסכום שהופץ או הנערב כאמור.

א. הרצפלד:

אני מביין מדוע נשמעה כאן הביעה להכניס פרס בסכום של 50 אלף לירות. אם הכוונה היא למשוך רוכשי איגרות, הרי מוטב היה להגדיל את מספר הפרסים, להרבות את שאר האיגרות הזוכות בפרסים.

י. בדר:
אני עומד על הנוסח המקורי לגבי כל הסעיפים, פרט לסעיפים 19, 34 ו-35. לעומת זאת, אני עומד על הנוסח המקורי לגבי סעיפים 37 ו-38 החדש, ואני מציע להצביעם בהתאם לנוסח של הצעת הממשלה.

אשר לסעיף 38, לפי הנוסח החדש - אינני מבין מדוע תקבל חברת "גמול" 2%. אני מסכים שהבנקים יהנו מהנחה זו, כי הם עוסקים בכך. מדוע חברה מכוונת חיינתן לה אפשרות לרכוש ניירות-ערך בדיסטאג'יו - זאת אינני מבין.

מר זגני:
הכללת חברת "גמול" בסעיף זה היא חיונית, כי חברה זו קונה 40% של כל אמיסיה. הבנקים אינם ניגשים לבצע מיזם אמיסיה לפני שהם יודעים מה האחוז ש"גמול" רוכשת ממנה. "גמול" יכולה לרכוש את האיגרות באופן ישיר, וזוהי הכוונה, ולקבל את אותם 2% כמו כל בנק אחר. אם חבר-הכנסת בדר מציע חששות בנדון - אני סוכן להביא את העניין לביקורת של ועדת הכספים.

ז. סוזאייב:
אני חושב שמוטב היה להפריד ולומר, שלגבי הפצת האיגרות פרטים האחוז יהיה אחר. כדי שיהיה ברור צריך לכתוב בנוסח של החוק, שאחוז זה יינתן לכולם, באופן אוטומטי לכל בנק שרוכש ומפיץ את האיגרות.

מר זגני: זהו המצב כיום.

הינ'ר י. גורי:
אנו הצבענו בשבוע שעבר על סעיפי החוק. עתה מעמיד להצבעה את אותם סעיפים שבהם תוקן הנוסח.

ה צ ב ה

סעיף 19 המתוקן - ג ת ק ב ל

הינ'ר י. גורי:
אני מעמיד להצבעה את הנוסח המתוקן של סעיף 25 לפיו יהיה פרס של 50 אלף לירות בטשן השנה, ובהתאם לכך יוקטנו שני הפרסים מ-20 אלף לירות ל-15 אלף.

א. הרצפלד:
אני מציע לבטל את הפרס של 50 אלף לירות ולחלק את ההפרש בין הפרסים של 1000 ו-1500 לירות.

י. בדר: אני בעד הנוסח המקורי של סעיף זה.

ז. סוזאייב:
האם חושבים אתם שלפי החלוקה של הסעיף אפשר יהיה לסכור את האיגרות ביתר קלות?

מר זגני:
אנו חושבים שפרט אחד גדול יוכל לשמש כוח משיכה.

ה צ ב ה

בעד ההצעה לקבוע פרס של 50,000 לירות - סיעות

נגד - רוב.

אד.

ה צ ב ה

הצעת חבר-הכנסת הרצפלד - לא בתקבלה

בעד ההצעה המקורית של הממשלה - רוב

נגד - סיעות

בתקבלה ההצעה המקורית של הממשלה לסעיף 25.

א. בהיר:

למחר שבמילווה הבטחון נקבע פרס של 50 אלף לירות, החלטת ועדת הכספים תקשה על הפצת איגרות מילווה השיכון.

היו"ר י. גורי:

אני מעמיד להצבעה את הסעיפים 34 ו 35 המתוקנים.

סעיפים 34 ו-35 המתוקנים - בתקבלה

היו"ר י. גורי:

אנו עוברים לסעיף 37 המתוקן.

י. בדר:

אני מתנגד לסיפא של הסעיף.

י. ספיר:

אני טוכן להציע שכל גוף שיקנה או יערוב לסכום מסוים שייקבע - יהיה זכאי לקבל את ההנחה.

ד"ר קיטרון:

הצעת חבר-הכנסת ספיר שייכת לסעיף 38.

היו"ר י. גורי:

מר זבגי אמר, כתשובה לדברי החברים, שממילא נוהגים כך ושאינן כל חשש של הפליה. אם המציעות היא כזו - מדוע לא ינוסח החוק כך שיטול כל ספק ושיהיה ברור שאין כאן איפה ואיפה?

מר זבגי:

איננו יכולים לתת לכל אחד רשות לרכוש איגרות. בדרך-כלל הדברים נעשים על-ידי הבטחת החתימה של הקונסורציום של הבנקים. קיים הסדר בין האוצר לבין הקונסורציום של הבנקים, שאיננו רשאים לסכור לאחרים אלא לאותם הבנקים. אם נשאיר זכות זו לאחרים - הבנקים לא יחתמו. אנו מעוניינים לקבל חתימה מראש של הקונסורציום של הבנקים.

י. ספיר:

אתה טכניס כאן גוף חדש שאיננו בנק.

מר זבגי:

חברת "גמול" היא הסוסד החשוב ביותר לגבי האמיסיה. הבנקים תובעים קודם כל לדעת כמה רוכשת "גמול". מבלעדי "גמול" לא נוכל לעשות אמיסיה, על כל פנים אמיסיה כזו.

י. ספיר:

חברת "גמול" יכולה לעשות הסכם עם בנק הפועלים.

מר זבגי:

אני מוטר בצורה הקטגורית ביותר, שאם מוחקים כאן את "גמול", נוטלים את הבסיס של הפצת האמיסיה.

י. ספיר:
עתה נוצרות קופות תגמולים של עצמאיים.
האם תאמר להם שהן אינם זכאיות לאותה
הנחה כמו "גמול"? אתה יכול להגדיל את הסכום לגבי מוסדות שאינם
בנקים, אבל אל תיצור מצב לפיו אתה נותן סטטוס טיזוד למוסד שאיננו
בנק.

היו"ר י. גורי:
רשמית מספר חבריהם לוויכוח. אני מציע
שנעבור להצבעה.

י. ספיר:
הצעתי לסעיף זה היא - דין כל חברה שתרכוש
או תערוך לסכום של 2 מיליון - כדין מוסד
בנקאי.

ס. חזני:
אני מציע להוסיף: וכן מוסדות אחרים הפועלים
בתנאים דומים.

היו"ר י. גורי:
חבר-הכנסת חזני מתבקש להציע נוסח שאפשר
יהיה להעמידו להצבעה, כי אני שומע מהיועץ
המשפטי כי לנוסח זה אין משמעות משפטית.

ד"ר קיסטרון:
אתה יכול לומר: כל מוסד אחר שיקבע על-
ידי שר האוצר באישור ועדת הכספים.

ס. חזני:
אני מציע בהתאם לנוסח של ד"ר קיסטרון.

א. בהיר:
אני מציע שתאחד על הנוסח הבא: כל מוסד
אחר שיוצע על-ידי שר האוצר ויאשר על-
ידי ועדת הכספים.

היו"ר י. גורי:
האם מר זגני מסכים לנוסח האחרון?

מר זגני:
אינני יכול להתנגד להצעה זו. אני רוצה
לציין שחברת "גמול" שירתה את האוצר
והסדינה בשטח זה של האמיסיות בצורה היעילה ביותר, והיא מקבלת סעד
ועדת הכספים חומול לא טוב.

היו"ר י. גורי:
אני מבין שמר זגני איננו מתנגד להצעה,
אבל הוא מבקש אותנו לשקול היטב לפני
שאנו מחליטים עליה.

י. גור:
האם יכול מר זגני להבטיח לי שקרן חל-חי
חיכלל ברשימה?

מר זגני:
אם היא תוכל לעזור בהפצת האמיסיה - היא
תהיה שוות זכויות לכל גוף אחר.

ה צ ב ה

הצעת חבר-הכנסת בדר לטחוק את הסיפא - לא נתקבלה
הסתייגות לחבר-הכנסת בדר.

הצעת חבר-הכנסת ספיר האוטרדת - דין כל חברה או
מוסד שתרכוש או יערוך לסכום מיגרות של לא פחות
ס-2 מיליון ל"י כדין מוסד בנקאי - לא נתקבלה

היו"ר י. גורי:
עכשיו יש לפנינו ההצעה המקורית וההצעה המתוקנת.

ג. בהיר:
לפני ההצבעה רצוני להודיע, שמאחר ואין אפשרות לקבל נוסחה פה אחד, אני מסתלק מהצעתו וחוזר להצעה המקורית של הממשלה.

- בעד הצעתו של חבר-הכנסת חזני האומרת:
- 5 - כל מוסד אחר שיקבע ע"י שר האוצר באישור ועדת הכספים
 - 2 - נגד ההצעה

הצעת חבר-הכנסת חזני - ג ת ק ב ל ה

- 4 - בעד ההצעה המקורית של הממשלה
- 4 - נגד

היו"ר י. גורי: הצעת חבר-הכנסת חזני קיבלה רוב והיא מתקבלת.

ד"ר קיסרון: לאחר שנתקבלה הצעה זו, אני מציע סעיף נפרד אשר יאסר לענין סעיפים 37 ו-38 יבוא.

היו"ר י. גורי: אנו עוברים להצבעה על סעיף 38 המתוקן.
י. בדר: אני בעד הנוסח המקורי.

ז. סוזאניב: פה מתעוררת שאלה לגבי הבנקים שיקנו איגרות מכל הסוגים. אני מבין שהממוצע לא צריך לעלות על 2%.
מר זבגי: אני מסכים לנוסח המקורי.

סעיף 38. בהתאם לנוסח המקורי - ג ת ק ב ל

היו"ר י. גורי: אנו נצביע עתה על סעיף 39, בהתאם לנוסח שהובא לפנינו על-ידי ד"ר קיסרון.
הנוסח של סעיף 39 הוא:

דין מוסדות מסוימים 39 לענין סעיפים 37 ו-38, דינם של חברת גטול בע"מ וזול כל מוסד אחר שאוסר על-ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, בהודעה שפורסמה ברשומות, כדין מוסד בנקאי.

ג. בהיר: אני מציע למחוק את הסיפא.
י. בדר: אני מציע למחוק את הסעיף. במקרה והצעתו לא תתקבל - אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת בהיר.

ה צ ב ה

- לא נתקבלה הצעת חבר-הכנסת בהיר
- לא נתקבלה הצעת חבר-הכנסת בדר
- ג ת ק ב ל ה הצעת חבר-הכנסת חזני, בהתאם לנוסח שהובא לוועדה ע"י ד"ר קיסרון

סעיף 41 המתוקן - בתקבל

סעיף 42 המתוקן - בתקבל

היו"ר י. גורי
חבר-הכנסת רובין הציע למחוק את סילווה
החסכון, ובאופן אלטרנטיבי - להצמיד את הקרן
למדד; מחוק סייג שתוספת ההצמדה תשולם רק בסוף תקופת הסילווה;
אין תומכים להצעת חבר-הכנסת רובין.

מר שרף:

לאחר התייעצות עם יו"ר הוועדה רצוני
להביא לידיעת הוועדה על איזו סגנה שיצאה
מלפני האוצר ושאנו רוצים לתקנה בעתיד על-ידי חוק. רצוני להודיע על
כך עתה. הדבר נוגע לעובדים בחברת החשמל. בתיקון האחרון של חוק יהב
המגן השווינו את תשלומי יהב המגן על החשמל שצורכים עובדי חברת החשמל
לתשלומים של צרכנים אחרים. נהלנו עמם בנדון משא ומתן. אמרנו להם
סההנאות שלהם אינן מענייננו, ואנו רוצים לקבל מהם יהב מגן באותו שיעור
עמו כל אזרח אחר. המשא והמתן לא נתן תוצאות, ואז הבאנו תיקון לחוק
האומר, שדינם כדין כל אזרח אחר. בתוך המשא והמתן בעלמה חוליה אחת.
להם יש טענה, שאנו היינו חייבים להם תשובה ולא ענינו להם. זוהי עובדה.
הואיל ונשארו להם חייבים תשובה, הם לא סמו לב לתיקון בחוק עד אשר
נדרשו לשלם את הכספים.

כאשר באנו לבצע את החוק נחברר, שבעוד שצרכן
רגיל, הדומה במעמדו לעובד חברת החשמל, צורך בגבולות של 100 קו"ט חשמל
לחדש ומשלם יהב מגן בשעור של 1-2 ל"י לחדשיים, הרי עובר חברת החשמל
צורך כ- 800 - 700 קו"ט חשמל, פי 7 - 6 מהכמות הממוצעת, והוא יהיה
חייב כמס בשעור של 6 - 7 ל"י. הם טורדים שעליהם לשלם כמו כל אזרח
אחר, אבל לא פי 7 - 6, בפרט שקיימת הטענה שאנו נשארו חייבים להם תשובה.

אנו חייבים לגבות מהם חוב עבור הסנה שחלפה
וכן את התשלומים שוטפים. נתגבשה הצעה שאנו נגבה מהם מס שוטף עבור
10 חדשים, היינו - הם ישלמו עבור 5 מנינים תשלום של 6 - 7 ל"י, ובסך
הכל - 35 ל"י, ואנו נוותר להם על העבר. החל מיוני אנו רוצים לגבות את
מלוא התשלומים, בהתאם לנאמר בחוק, ובסתיו נביא לכנסת תיקון סתמיים.
יצא שהם ישלמו 50% - 100% יותר מאשר אזרח הדומה להם במעמדו.

היו"ר י. גורי:

בעת ביקורנו בחיפה שמענו בנדון את נציגי
עובדי חברת החשמל. הם טענו שמאחר ובעשה
הדבר ויש להם פריבילגיות, אי-אפשר להענישם בשל כך. אני חושב שצריך
לקבל את התיקון.

חוק המכסן הגלוי ומס קניה (ביטול - טורד מיוחד)

היו"ר י. גורי:

רשות הדיבור ליו"ר ועדת המסנה שטיפלה
בחוק זה.

י. אפרתי:

ועדת המסנה הכניסה שינויים בסעיפי החוק,
אבל לא היו הסתייגויות. לכן טובא החוק
לאישור פורמלי במליאת הוועדה.

היו"ר י. גורי:

נאמר לי שמרכז הכובד עובר בחוק זה
משימת מוסדות לרשימת מוצרים. היינו רוצים
לסמוע פרטים על כך.

חוק זה איננו דן באוביקטים.

י. אפרתי:

היו"ר י. גורי:
מתעוררת השאלה מה יבוא במקום הפטור.
משיחתי עם מר שרף הבינותי, שבא עתה פטור
של אוביקטים שונים שיכול להניח את דעתם של המוסדות שהיו פטורים עד
כה, ושאלנו חושבים גם לעתיד לבוא לפטור אותם.

מר שרף:
יש רשימה ארוכה של אוביקטים שיהיו פטורים
מעתה, כמו: גפיט לנכים וכל המצרכים הנחוצים
לעיוורים, כלי רכב הבנויים במיוחד לנכים, תשמישי קדושה, מכשירי
בבאות והצלה, צינורות בהיקף הנחוץ לבניון וניקוז, כל מלאכת אמנות,
אספים מדעיים ואמנותיים, חפצים בעלי חשיבות גיאולוגית שנוצרו
מאה שנים לפני יבואם, מכשירים מדעיים הדרושים לחפירת עתיקות, מכשירים
להשטות בעלי חיים חולים, סרטי קולנוע חינוכיים. מעתה היבוא של המצרכים
הללו יהיה פטור, ואילו היום היתה רשימה של מוסדות שהיו רשאים להביאם
ללא תשלום מכס. היום אם המועצה לשיווק פרי הדר היתה מביאה קרשים
לייצור תיבות ליצוא פרי הדר, היא היתה פטורה. מעתה כל הקרשים הטובאים
לייצור תיבות ליצוא יהיו פטורים.

אשר לבגדים טשומשים - דעת אנשי המכס היא
שאין לפטור אותם לגמרי. היום יש שני סוגי מכס על בגדים משוטטים.
על אלה הטובאים למסחר - יש מכס גבוה, ועל אלה הטובאים לשימוש אישי -
מכס צמוד. על בגדים טשומשים הטובאים על-ידי
מוסדות והטובאים לצריכה אישית ולא למסחר יוטל מכס בשעור של 400 פרוטה
הק"ג.

י. אפרתי:
כל הפרטים הללו אינם בחוק. יתכן שצריך לתת
לכך הסבר. כאשר מביאים חוק כזה לכנסת צריך
יהיה לוטר שיהיה צו מיוחד.

מר שרף:
אנו מעבדים עתה רשימה טלאה.

י. אפרתי:
ואלה הם השינויים שהוכנסו בחוק:

סעיף 1 - בהגדרת "מס עקיף" נמחקה הסיפא
המפרטת את החוקים השונים על פיהם טוטלים מכס, בלו ומס קניה, מאחר
שהוברר כי אין צורך בפירוט זה.

בהגדרת "פטור מיוחד" התווספו המלים
"דחיית תשלום מס עקיף הניתן בחוק".

ד"ר קיטרבון:
הנוסח יהיה: וכן דחיית מועד תשלום
של מס עקיף שהותיה לגבי אדם ששמו פורש לענין
זה בחוק. הכוונה היא לחברה החשמל.

י. אפרתי:
בסעיף 2 - אין תיקונים.

בסעיף 3 בא תיקון המבהיר את הנוסח. הוועדה
מחקה את המלים "דינם לענין חבות במס עקיף כדין כל גוף מאוגד",
ובמקומם הכניסה את המלים "יהיו חייבים בתשלום מס עקיף".

בסעיף 4 הוסיפה הוועדה את המלים "כולו"
או סקצתו" לשם הדגשת יתר.

התיקון בסעיף 6 הוא תוצאה של המשך הבירור.
תאריך תחילתו של החוק הועתק מיום 1 בינואר 1957 ל- 1 באוקטובר,
1957.

היות והעתקנו את תחולת ביצוע החוק, אין צורך לתת תקופת מעבר לסוחר, לכן מחקה הוועדה את הסלים "טובין הנמצאים כיום תחילתו של החוק בידי סוחר כמלאי לצורך עסקו". נוסף על כך תיקנה הוועדה את התאריך בו צריכים, לכל המאוחר, להוציא את הטובין מפיקוח מטכס - מיום 1 באפריל 1957 ל- 1 בדצמבר 1957.

בסעיף 8 לא חל שנוי, אבל לדרישת כמה סחברי הוועדה להביא את התקנות שהעניקו פטור ופפורטמו שנית לאיסור ועדת הכספים של הכנסת, הודיע הממונה על הכנסות המדינה כי התקנות האמורות יובאו לידיעת הוועדה בטרם יפורטמו, ואם יראה לחברי הוועדה שיש לקיים דיון עליהן, לא תהיה התנגדות מצד האוצר לכך.

לרשימת הטוסדות הפטורים נתווספו:

1) בית הזכרון לנשיא המדינה המנוח ד"ר ח. וייצמן וייצמן. הוועדה מצאה כי מן הראוי לתת פטור גם לנשיא המנוח.

2) חברת הנפט העירקית וחברת הנפט האנגלו-אירנית, כל אחת במסגרת זכויותיה הקיימות בתחילת חוק זה.

הוועדה הוסיפה סעיף זה מאחר שהתברר כי קיים הסכם בין ממשלת המנדט (וכיום ממשלת ישראל) לבין החברות הנ"ל לפטור אותן מטכס, בלו ומס קניה.

3) האגודה האמריקאית להעברה לכל מקום. פטור זה הוסף בעקבות הסכם בין ממשלת ישראל לבין משרד החוץ האמריקאי היוזם את שילוח המצרכים על-ידי חברת "קיי"ר.

4) סעיף 11 לתוספת סוזג עם סעיף 6 בהצעת החוק והוראתו, כי אדם המביא טובין במסגרת תכנית סמדינח חוץ מעניקה אותם ללא תמורה או במחיר סוזל, ואותה מדינה התנתה כי הטובין הטובאים במסגרת תכנית זו יהיו פטורים מטכס, ואולם בתנאי כי התכנית אושרה גם על-ידי ממשלת ישראל. קודם לכן היתה הכוונה ל"הדסה" במיוחד, אבל כדי לא להוציא גורמים אחרים - נוסחו הדברים באופן כולל.

מר שרף: בדרך-כלל איננו מתעניינים במתנות, אם מביאים מחורה ארצה - חייבים לשלם מטכס. אבל הממשלה האמריקאית נותנת אבקת חלב במחיר סוזל או במתנה ל"הדסה", כחלק מתכנית של הממשלה, ו"הדסה" משתמשת באבקת חלב זו למתן ארוחות עשר לילדי בתי-הספר בישראל. אחד התנאים לרישום התכנית לקבלת אבקת החלב הוא - פטור מטכס לגבי אבקת חלב זו בישראל. אם חברה כזו מקבלת מתנה בתנאי כזה טאת מדינת חוץ, וממשלת ישראל מאשרת את התכנית - אזי מתנה זו פטורה מטכס.

היו"ר י. גורי: מדוע נאמר כאן "זכות לקבלת טובין" ולא אם מעניקים טובין?

ז. סוזאניב: אני מבקש שכל אישור כזה יובא לידיעת ועדת הכספים.

מר שרף: בינתיים המדובר הוא ב"הדסה" בלבד.

ס. חזני: קיימת סמכות לשר האוצר לבטל כל פטור. האם סמכות זו נוגעת רק לטוסדות הפטורים לפי התוספת, או לגבי כל העניינים שתרצו לפטור אותם בהתאם לתקנות?

מר שרף: זהו המצב כיום. הדבר טעון אישור של ועדת הכספים בתום הדשיים ימים.

מ. חזני:

האם ברור הדבר שמוסדות נוצריים, שאינם כלולים בסעיף 3 או באחד הסעיפים האחרים של התוספת כארגון בינלאומי, הם ימשיכו ליהנות מהפטור?

מר שרף:

יש מוסדות נוצריים שיהנו להפטור לפי סעיף 5 לתוספת האומדן כל הנהנה מפטור המוענק על פי התחייבות הנובעת מהסכם בינלאומי שמדינת ישראל או ממשלת ישראל צד בו.

מ. חזני:

מה יהיה גורל מכוונות הגילוח החשמליות ביחס למס קניה?

מר שרף:

המצב הקיים נשאר.

היו"ר י. גורי:

האם הנוסח "זכות לקבלת טובין" אינו עשוי להתפרש שלא כהלכה, שהמדובר בכל מתנה?

מר הניב:

יש למטשלת ארצות-הברית מוסדות שתם המטפלים בכך, והם גופים נפרדים, אבל המטשלה קובעת מי רשאי לקבל את הסחורה במחיר מוזל או בחינם.

היו"ר י. גורי:

רצוני להציג שאלה כללית. בחוק שהונח על שולחן הכנסת יש דברי הסבר והם באים לומר מדוע מציעים לבטל את הפטור. זה נוסח שהפיקו יבוא באמצעות שני צינורות: האחד - זה שדבר עליו מר שרף, שיהיו אוביקטים הפטורים מסס; והשני, במידה והאוצר יהיה סבור שזה בלבד איננו מספיק - הוא יוכל להעביק תמיכה למוסד מסוים על-מנת לפצותו עבור ההפסד שביטול הפטור הביא לו. אני יודע שגופים שונים טערו כה נהנו מהפטור פנו אלינו בתזכירים וגם ביקשו לקבל משלחות, ולנגד עיני הוועדה היו התזכירים והתעצומות של הגופים הללו. נשאלת השאלה: האם אתם סבורים שבדרך זו, היינו בשני הצינורות הללו, אפשר ליטול את העוקץ מביטול הפטור לגבי אותו מוסדות שכאמרת איננו מתכוונים לפגוע בהם? האם זה בא לפצות אותם מוסדות שיסבלו ושאינ מתכוונים לגרום להם נזק? אני שואל זאת את ועדת המשנה משום שהיא בוודאי ראתה לנגד עיניה את האספקט הזה?

י. אפרתי:

אני חושב שלגבי הצו יש לומר דברים ברורים. אני הייתי נמנע מלדבר על הצינור השני. אני מציע שלא ניכנס לענין של מתן תמיכות עבור הפטורים.

היו"ר י. גורי:

האם אתם חושבים שבדרך זו אפשר יהיה לסלק את ההפסד שנגרם למוסד שאין מתכוונים להכביד עליו?

י. אפרתי:

לא טיפלנו בתזכירים. חשבנו שזה מתפקידו של האוצר. אנו מתקנים את החוק ואיננו מטפלים בתביעות פרטיות. החלטנו לגבי מקרה מסוים לבחון את הדבר, לגבי הכנסיה והארכיבישוף חכים. לאחר הסבר, הבינונו שמהו ניתן להעשות להקלת מצבו של המוסד. בחינה כזו יכולה להעשות לגבי כל מוסד ומוסד, אבל הדבר צריך להיעשות על-ידי האוצר.

היו"ר י. גורי:

המברתי לפונים, שכיוון ומספרם הוא רב, וברגע שהוועדה תחליט לקבל משלחת אחת היא לא תוכל לסרב לקבל משלחות אחרות - שלכן הם מתבקשים להגיש תזכירים והוועדה תענין בהם. אם הוועדה לא מצאה לנחוץ לענין בתזכירים - אני רוצה לענין בהם.

לא אנו נפנה לאוצר בבקשת תמיכה. הם יפנו לאוצר בנדון.

י. אפרתי:

היו"ר י. גורי:
מוסדות סטויסיים הנתמכים על-ידי הסדינה יפנו לוועדת הכספים. הם יוכלו לבקש הגדלת התמיכה גם בגלל העובדה שהם זקוקים לתמיכה יותר גדולה, וגם מפני שנגרם להם נזק עקב ביטול הפטור. הם יבקשו להגדיל את התמיכה גם בתוקף ביטול נוסף זה, והענין יגיע לוועדת הכספים. לי לא ברור כל-כך אם בדרך זו אנו מסלקים את התקלה - וברור שיכולה להיות תקלה כזו. מוסד שאנו חפצים ביקרו וחושבים שהוא מועיל, במקרה כזה צריך לחפש דרך כיצד לפצות אותו.

מר שרף:
אני מבקש שהות כדי לעבור על התזכירים. אנו מנהלים כרטיס לכל מוסד הנהנה מפטור, בו מפרטים את הסחורה שהוא מקבל וגם עושים חלוקה בין סחורה שהיא לפי אופיה חד-פעמית לבין סחורות קבועות. יש גם ועדה מכינה העושה הכנות לקראת שנה הבאה. לאור התזכירים עם החומר שרוכז, אוכל להגיד לכם אילו מוסדות יהנו מתמיכות מוגדלות, לגבי אילו מוסדות נצטרך לדון על הענין בכל מקרה ומקרה, ואילו הם המוסדות שאין לתת להם כל תמיכה. לפי חומר זה תוכלו לסכם מה להגיד לכנסת בעת הבאת החוק לקריאה שניה ושלישית.

היו"ר י. גורי:
יש מוסדות העוקבים אחרי הדיון הזה, ולכן יש לוטר משהו בנדון.

י. אפרתי:
אפשר לוטר שהתזכירים הועברו לטר האוצר לבירור.

מר שרף:
אפשר להגיד שבמקרים סטויסיים מוכן שר האוצר להגדיל את תמיכתו.

היו"ר י. גורי:
אני מציע לאשר את החוק ולהכין את החומר.

י. בדר:
אני מציע להגביל את תקפו של החוק לשנה אחת.

מר שרף:
ההכנות והבירורים ייטשכו שנה אחת.

ה צ ב ע ה

הצעת חנר-הכנסת בדר להגביל את תקף החוק לשנה אחת - לא בתקבלה

חוק המכס, הבלו ומס קניה (ביטוח פטור מיוחד) - א נ ש ב

מר שרף:
עד שיתגבש נוהל בנדון, יהיה האוצר מוכן להביא לפני ועדת הכספים הצעות לתמיכה במוסדות שיפגעו. זאת אפשר להודיע מעל במת הכנסת.